

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

İzmir'in Gaziemir ilçesinde dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından lisansı verilmiş bir kurşun ve akü geri kazanım tesisinin bahçesinde 2007 yılında **Radyoaktif ve Tehlikeli Atıklar** olduğu tespit edilmişti. "**İzmir'in Çernobil'i**" de denilen bu konuyla ilgili, kamuoyunun ise ancak 2012 yılında bir gazete haberi ile bilgi sahibi olmuştu.

Kentin ortasında çevreyi ve halk sağlığını tehdit eden atıkların bulunduğu alanın temizlenmesi, ülkeye girişi yasak olan nükleer atıkların nasıl ve nereden getirildiğinin belirlenerek kamuoyu ile paylaşılması ve sürecin sorumluları ile ilgili gereğinin yapılmasına yönelik çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından çağrılar yapılmış ve bu çağrılar basında da yer almıştır.

Alanda atıkların tespitinden sonra yalnız 260 ton radyoaktif atığın TAEK' e depolanmak üzere gönderildiği bilinmektedir. "**Radyoaktivite Bulaşmış Atıkların Fiziksel Yöntemlerle Ayıklanması, Sahanın Temizlenmesi ve Elde Edilen Kurşunun Geri Kazanımı Projesi**" için hazırlanan ÇED raporuna, 10 Ağustos 2017 tarihinde ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. Ancak geçen süre içinde atıkların bertaraf edilmesi yönünde herhangi bir çalışma yapılmadığı gibi hiçbir güvenlik önlemi alınmamış; İzmir halkı 17 yıl boyunca Radyoaktif ve Tehlikeli Atıklarla yaşamaya devam etmek zorunda bırakılmıştır.

2023 yılına gelindiğinde arazi sahiplerinin bir şirketle anlaştıkları, temizlik çalışmalarına başlanacağı haberleri basında yer almış; çevre güvenliğinin sağlanması için alanın sac duvarlarla çevrildiği görülmüştür. Alanda yürütülecek **çevresel iyileştirme** faaliyetlerine dair **Nükleer Düzenleme Kurulunun** 2023-15/4 sayılı kararı ile bir firmanın yetkilendirildiğinin bildirildiği, firma tarafından hazırlanan "Çevresel İyileştirme Planı"nın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına iletilindiği bilinmektedir. İş termin planına göre 2023 yılı Ağustos ayında başlaması planlanan faaliyetin sunulan planlardaki eksiklikler nedeniyle başlatılamadığı da daha önce basına yansımıştır.

Bugün yine bir kez daha; şeffaf ve denetlenebilir olmayan, yerel yönetimler ve uzman meslek odaları gibi paydaşlarla paylaşılmayan, 17 yıldır atıklarla iç içe yaşayan halk bilgilendirilmeden yürütülmek istenen bir "**temizlik**" süreci başlatıldığı ifade edilmektedir. 23.07.2024 Salı günü itibarı ile alanda iş makineleri ile çalışmalara başlandığı görülmüştür.

Aynı gün basında; alanda gömülü tehlikeli ve radyoaktif atıkların Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Nükleer Denetleme Kurumu gözetiminde "konusunda uzman

ekipler” tarafından bulunduğu yerden kaldırılacağına ve yapılacak çalışmaların finansmanının söz konusu araziye satın aldığı belirtilen firma tarafından sağlanacağına ilişkin haberler yer almıştır. Alandaki atıkların çevre ve halk sağlığına yönelik daha fazla tehdit oluşturmaması için temizlik süreci ile ilgili yapılacak çalışmaların baştan sona her aşamada şeffaf bir şekilde yürütülmesi, bağımsız uzmanlar tarafından denetlenmesi ve kamuoyunun şeffaf ve sağlıklı şekilde bilgilendirilmesi önem taşımaktadır.

Tüm bu süreçlerle ilgili olarak özellikle İzmir’deki birçok sivil toplum kuruluşu, doğa hakları savunucuları, çevre gönüllüleri ve her şeyden önce tüm İzmirli ve Türkiye halkı aşağıdaki soruların yanıtlarını beklemektedir.

Bu bilgiler ışığında;

1. 23.07.2024 tarihi itibarıyla başlatılan çalışmalar 10.08.2017 tarihli ÇED Olumlu Kararı verilen proje kapsamında mı yürütülmektedir? Projede değişiklikler yapıldıysa yeni bir Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci yürütülmüş müdür?
2. Alandaki radyoaktif ve tehlikeli atıkların uzaklaştırılması konusunda yapılacak çalışmalara ilişkin planların inceleme ve onay süreçleri nasıl yürütülmüştür?
3. **Çevresel İyileştirme Planının** kapsam ve içeriği nedir? Bu planda daha önce tespit edilen eksiklikler nelerdir? Bu eksiklikler hangi ilave önlemlerle giderilmiş ve planlar onaylanmıştır?
4. Alanda hangi teknik ve yöntemlerle çalışma yapılacaktır? Alandan uzaklaştırılacak atık miktarı ve niteliği nedir? Bu atıklar nasıl taşınacak? Nerede ve nasıl bertaraf edilecektir?
5. Atıkların ayrıştırılması ve taşınması sırasında ortaya çıkacak çevresel etkilerin önlenmesine yönelik nasıl bir çalışma yürütülecektir? Gerek işçi sağlığı ve güvenliği gerekse çevre ve halk sağlığı konularında alınan önlemler nelerdir?
6. Alandaki çalışma hangi kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülmektedir? Alanda yürütülecek çalışmalara ilişkin program, takvim ve süreç nedir?
7. Çalışmaların denetimi hangi kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmaktadır?
8. Alanda çalışan ve çalışmaları denetleyen özel kuruluşlar bünyesindeki **konusunda uzman oldukları belirtilen ekiplerin** bu alandaki geçmiş deneyim ve uzmanlıkları nelerdir?
9. Atıkların miktarına, niteliklerine ve alandaki dağılımına ilişkin tespitleriniz nelerdir?
10. Alanda mevcut kirlilik ve etkilerine yönelik izleme ve ölçümler düzenli olarak gerçekleştirilmekte midir?
11. Çalışmalarda gömülü atıkların çıkarılması sırasında karşılaşılabilecek acil durumların anında tespiti amacıyla, alanda radyoaktivite ve diğer tehlikeli maddelere yönelik anlık yersel ve atmosferik izleme yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa şu ana kadar tespit edilen değerler nedir?
12. 23.07.2024 tarihinden itibaren alanda ne kadar kazı çalışması yapılmış ve malzeme çıkarılmıştır? Alan dışına çıkarılan malzeme var mıdır, varsa nitelik ve miktarı nedir?
13. Çalışmada çıkarılan malzemede radyoaktivite ve diğer tehlikeli maddelere yönelik anlık izleme yapılmakta mıdır ve daha detaylı analizler için numune alınmakta mıdır? Yapılıyorsa şu ana kadar tespit edilen değerler nedir?
14. Başlatılan “temizlik” çalışması sonrasında alanın kullanımı için, **“arazinin yeni sahipleri”** tarafından ilgili kurumlara iletilen bir talep ve planlama var mıdır?